OSTNÍK

Zpravodaj Klubu kaktusářů v Ostravě, z. s.

Číslo 476.
Ročník 48.
Leden 2019

Toumeya papyracantha **(Engelmann) Br. & R., 1922. (foto L. Král)**

Z naší činnosti

Na Mikulášskou schůzku dne 7. 12. 2018 se přijelo podívat asi 40 našich členů a vzácných hostů z okolních Klubů či ze zahraničí. V úvodu přednesl pár organizačních záležitostí předseda Klubu Lumír Král. Hlavním bodem bylo přání k 70. narozeninám Ing. Jaroslava Vícha a předání ocenění Čestný člen KKO za dlouholetou propagaci kaktusářství. Následovaly krátké prezentace, skvělá byla ukázka výsevů aztekií a jejich pravokořenné pěstování, v podání Ing. Zdeňka Járy. Toho už jsme jednou na přednášce u nás měli, ani tentokrát nezklamal, je to odborník na svém místě. Moc díky. V druhé části ukázal Lumír Král pár obrázků z cyklu Co rok dal 2018. Zavzpomínali jsme na výstavu, zájezd, posezení v našich sbírkách nebo jsme se podívali do dalších pěkných sbírek. Závěr zajistil Ing. Vítězslav Langer, který měl pěkně zpracovanou přednášku formou videa. Tentokrát jsme se podívali do sbírky Jirky Šiguta z Čeladné, pohádkově nádherná zahrada. Potom se účastníci těšili na tradiční skvělý gulášek a velkou tombolu. Každý, kdo si koupil losy, určitě nějaký ten kaktusech vyhrál. Diskuze pokračovala ještě dlouho do nočních hodin. Díky všem zúčastněným přátelům či pěknému programu, to byl velmi příjemně strávený večer, ještě jednou všem děkujeme a budeme se těšit na příští rok

Obrázky našich členů

***Toumeya papyracantha* (Engelmann) Britton & Rose, 1922.**

Nádherná malá, trochu variabilní rostlinka, které vydrží krátkodobě i zimní mrazíky. Engelmann ji popsal už v roce 1949 jako *Mammillaria papyracantha*. Během let prošla několika rody jako *Echinocactus, Pediocactus, Sclerocactus* nebo *Toumeya*. Výskyt v poměrně velké oblasti: střední Arizona, New Mexico, severní Texas nebo Colorado. (foto KL)

***Adenium obesum* Roemer & Schultes, 1819.**

Rostlina je lidově zvaná jako pouštní růže, řazena do čeledi *Apocynaceae.* Je rozšířena od Mauretánie, Senegalu, Súdánu, Arábie až východní či jižní Afriku. Tento obrázek pořídil **Pavel Hanáček** v Keni. Je blízce příbuzné jihoevropskému oleandru. Pěstuje se pro svůj hrubý stonek a bohaté kvetení. V posledních letech vynikají pestrobarevnými barvami nádherné hybridy.

***Mandragora officinarum* L., 1753.**

Mandragora lékařská (*Mandragora officinarum*), neboli pokřín obecný je jedovatá středomořská rostlina z čeledi lilkovité, nejznámější z šesti zástupců rodu mandragora. Pro své psychoaktivní účinky jako delirogen a zvláštní tvar kořene byla používána v čarodějnictví a magii. Vyskytuje se ve Středomoří, roste hlavně na neobdělávaných kamenitých půdách. (foto Adolf Tomandl).

Seznam platících členů v roce 2018

seznam 44 členů, kteří zaplatili členské příspěvky na rok 2018 + čestní členové

Achrer Josef, Adamčík Petr, Brada František, Bunček Lumír, Číp Jiří, Dobiáš Jan, Doubrava Jaroslav, Dřímal Miroslav, Frgál Petr, Frýdl František, Gela Leo, Grygar Tomáš, Halfar Miroslav, Ječmínek Jan, Jandera Miloš, Kaleta Vlado, Klouda Pavel, Kluzová Lidia, Kolínek Martin, Král Lumír, Kučera Josef, Kuchař Ladislav, Kupka Antonín, Lichý Bedřich, Martiník Josef, Meloun Karel, Ostravský Ota, Píša Lubomír, Pospíšil Jindřich, Poratzký Miloš, Potyka Otakar st., Potyka Otakar ml., Skoumal Vladimír, Slovák Stanislav, Soukup Vlastimil, Ševčík Vítězslav, Šťastný Jan, Válek Pavel, Vilášek Miroslav, Vančo Jan, Vích Jaroslav, Vavrouch Jaromír, Wilk Jaroslav, Zálesný Jiří, Zdrálek Václav.

KK v Ostravě, z. s. - 65 let

V roce 1954 byl při Přírodovědecké společnosti v Ostravě na zakládající schůzi dne 14.1.1954 založen Kroužek kaktusářů. Zakládajících členů bylo sice jen 9 (zakládající členové: Baron, Huvar, Janota, Lípa, Minol, Plešinger, Ing. Šteif, prof. Vodička a Zavadil), ale počet během roku 1954 rychle narůstal. Jako první předseda byl zvolen Emil Zavadil, který byl hlavním iniciátorem a organizátorem mnoha akcí nově vzniklého Kroužku.

Nedávno jsem získal obrázek, který namaloval zakládající člen, pan Václav Plešinger, 1939. Není to sice kaktus, ale je to prostě nádhera, takže se kochejte. Pan Plešinger měl hodně zájmů, kromě pěstování kaktusů byl i holubář, malíř apod.

Abychom si připomněli akce konané našim Klubem v posledních letech, podívejte se na stručný přehled přednášek a zájezdů.

Přednášky KKO 2009 - 2018

2018

2.1.2018 – **Jaroslav Vích**: Kolumbie 2017
5.2.2018 – **vlastní obrázky**
5.3.2018 – **Andrzej Wandzik:** cesta po Mexiku
3.4.2018 – **Jaroslav Procházka:** rod *Turbinicarpus*
7.5.2018 – **Jiří Číp:** gymna Argentiny
4.6.2018 – **RNDr. Martin Švidrnoch Ph.D.:** Peru
3.9.2018 – **Lumír Král:** kvetoucí Patagonie ve sbírce a další
1.10.2018 – **Ing. Jaromír Chvastek:** sukulenty jižní Afriky
5.11.2018 – **Miroslav Strnad:** Mexiko
7.12.2018 – **Zdeněk Jára**: pěstování aztekií, **Lumír Král:** co rok dal, **Víťa Langer:** sbírka Jiří Šigut

2017

2.1.2017 – **Petr Antálek:** Mexiko
6.2.2017 – **Jiří Kolařík:** Bolívie
6.3.2017 – **vlastní obrázky našich členů**
3.4.2017 – **Martin Švidrnoch:** Chile
2.5.2017 – **Jaromír Chvastek:** jižní Afrika 2016
5.6.2017 – **Lumír Král:** Bolivie 2017
4.9.2017 – **Miloš Poratzký:** moje pěstitelské zkušenosti
2.10.2017 – **Lumír Král:** Chile 2017
6.11.2017 – **Petr Lichý:** moje pěstitelské zkušenosti
8.12.2017 – **Lumír Král:** co rok dal, **Stanislav Slovák**: Japonské zahrady, **Josef Achrer:** seskok padákem,

2016

4.1.2016 – **Petr Metela:** Argentina 2014
1.2.2016 – **Vladimír Skoumal**: Ladakh
7.3.2016 – **Lumír Král**: Patagonie 2015
4.4.2016 – **Jaromír Chvastek**: Argentina, Brazílie, Uruguay
2.5.2016 – **Ivo Žídek**: Madagaskar
6.6.2016 – **Jaroslav Vích:** to nejlepší z Mexika
5.9.2016 – **Petr Lichý:** Argentina 2016
3.10.2016 – **Rostislav Maloch:** lokality Bolivie
7.11.2016 – **Zdeněk Jára:** pěstitelská témata
9.12.2016 – **Lumír Král:** co rok dal

2015

5.1.2015 – **Jaroslav Vích**: Mexiko, 2. část
2.2.2015 – **Andrzej Wandzik**: rod *Tephrocactus*
2.3.2015 – **Lumír Král**: naši i zahraniční kaktusáři
13.4.2015 – **Albert Škrovan** - Bolivie 2014
4.5.2015 – **Jaromír Chvastek**: Chile 2014
1.6.2015 – **Michal Rec**: ze sbírek našich kaktusářů
7.9.2015 – **Lumír Král**: cesta po Peru 2015
5.10.2015 – **Miroslav Halfar**: kaktusy Brazílie
2.11.2015 – **Rostislav Maloch:** Bolivie
Pátek 11.12.2015 – **Jaroslav Procházka:** Argentina 2014

2014

6.1.2014 – **Miroslav Halfar**: rod *Discocactus*
3.2.2014 – **Tomáš Kulhánek**: nejkrásnější lokality gymen

3.3.2014 – **Michal Rec**: ze své sbírky a cest
7.4.2014 – **Jaroslav Šnicer**: novinky z Mexika
5.5.2014 – **Lumír Král**: Patagonie 2013 - 1.část
2.6.2014 – **Jaromír Chvastek**: kvetoucí kaktusy ze své sbírky
29.-31.8.2014 – setkání gymnofilů (**Chvastek, Jiránek, Král, Kulhánek, Procházka, Tvrdík**)
1.9.2014 – **Lumír Král**: Patagonie 2013 - 2.část
6.10.2014 – obrázky našich členů (**Achrer, Klouda, Žyla, Frýdl, Král**)
3.11.2014 – **Jiří Musil**: Argentina
pátek 12.12.2014 – **Josef Odehnal**: Peru, Bolivie 2014

2013

7.1.2013 – **Jaroslav Procházka**: okruh *G. bruchii*
4.2.2013 – **Roman Štarha**: Etiopie 2012
4.3.2013 – vlastní obrázky (**Frýdl, Žyla, Král**)
8.4.2013 – **Roman Štarha**: Somálsko 2013
6.5.2013 – **Vítězslav Langer**: Mexiko 2013
3.6.2013 – **Ota Potyka** - pěstitelská ukázka roubování, výsevů apod.
2.9.2013 – **Lumír Král**: Chile 2012
7.10.2013 – **Jiří Kolařík**: kvetoucí kaktusy
4.11.2013 – **Otakar Šteffek**: fyziologie rostlin aj.
pátek 13.12.2009 – **Jaroslav Vích**: Mexiko 2013

2012

2.1.2012 – **Bedřich Lichý**: Mexiko 2011
6.2.2012 – obrázky našich členů (**Král, Lichý, Frýdl**)
5.3.2012 – **Stanislav Stuchlík**: Rod *Notocactus* 2. část
2.4.2012 – **Jaromír Chvastek**: Chile 2012
7.5.2012 – **Jiří Kolařík**: národní parky USA
4.6.2012 – **Roman Štarha**: Tanzanie 2012
1.9.2012 – setkání Notosekce (**Norbert Gerloff** 2x, **Jaromír Vích, Lubomír Berka, Stanislav Stuchlík, Lumír Král**)
1.10.2012 – **Josef Barčák**: Mexiko 2011
5.11.2012 – **Slávek Fischer**: Bolivie 2011
14.12.2012 – **Josef Odehnal**: Nový Zéland 2010

2011

3.1.2011 – **Ivo Žídek**: Madagaskar 2010
7.2.2011 – obrázky našich členů (**Josef Achrer, Bedřich Lichý, Vladimír Skoumal**)
7.3.2011 – **Jaromír Chvastek**: Argentina 2010
4.4.2011 – **Roman Štarha**: Flora Keni a Ugandy 2011
2.5.2011 – **Jaroslav Vích**: Brazílie 2011
6.6.2011 – **Andrzej Wandzik**: Mexiko 2011
5.9.2011 – **Stanislav Stuchlík**: Rod *Notocactus* 1.část
3.10.2011 – **Miloš Stania**: Rod *Mammillaria* (jih)
7.11.2011 – **Jaroslav Procházka**: okruh *G.spegazzinii*
16.12.2011 – **Josef Odehnal**: Austrálie 2010

2010

4.1.2010 – **Jaromír Chvastek**: jihozápad USA
1.2.2010 – **Zdeněk Vaško**: Mexiko
1.3.2010 – **Lumír Král**: Patagonie 2010
12.4.2010 – **Jaroslav Vích**: Argentina, Brazílii a Uruguay 2009 (2. část)
3.5.2010 – **Rudi Krajča**: Brazílie
7.6.2010 – **Josef Barčák**: Mexiko 2010
6.9.2010 – **Josef Králík**: Argentina 2010
4.10.2010 – **Miroslav Halfar**: Rod *Discocactus*
1.11.2010 – **Jiří Kolařík**: opunciovité Jižní Ameriky
10.12.2010 – **Boris Vrškový**: rostliny Jemenu a Sokotry

2009
5.1.2009 – **Miroslav Halfar**: Brazílie (rod *Uebelmannia*)
2.2.2009 – **Josef Achrer, Lubomír Otisk** a další: historie KKO
2.3.2009 – **Lumír Král**: Patagonia 2008
6.4.2009 – **Jiří Grund**: Chile 2008
4.5.2009 – **Jaromír Chvastek**: Argentina 2008
1.6.2009 – **Vítězslav Langer**: Madeira 2008
7.9.2009 – **Jaroslav Vích**: Notokaktusy v Argentině, Brazílii, Uruguayi 2009 (1. část)
5.10.2009 – **Roman Štarha**: novinky z Mexika
2.11.2009 – **Jaroslav Procházka**: Argentina 2009
11.12.2009 – obrázky našich členů (**Král, Vích, Martiník, Achrer, Štarha**)

Zájezdy KKO

2006 – jižní Morava, Vídeň: Tomandl, Kuchařík, Kundelius, Metela, Wolf, Hüttel, Rausch, Baumgartner
2007 – Praha: Bittman, Hybský, Studenovský, Jiránek, Záruba, Merhaut, Stupecký, Heřtus, Pavelka, bratři Červinkové
2008 – vých. Čechy: Kokora, Šeda, Mejstřík, Fischer, Franc, Hojný, Duben, Havelka
2009 – Morava: Králík, Hanák, Kvasnička, Polášek, Čadek, Dufek, Roubík, Odehnal, Kuchařík, Knesl
2010 – sev. Čechy: Gratis, Heřtus, Horáček, Šnicer, Chalupský, Lipš, Kunte, Novák, Zajpt, Štecker, Šmejkal
2011 – Polsko: Matuszewski, Skurowski, Moroz, Pytlak, Wandzik, Paluch, Zamarski, Tyrna, Schubert, Pyszka, Mroweic
2012 – sev. Slovensko: Horák, Štrauch, Dublan, Jančura, Botanická zahrada UPJŠ Košice, Dusko, Rohrer, Bokotej, Doubek, Beliančin
2013 – již. Morava: Čadek, Ryška, Škrášek, Basovník, Dufek, Miškeřík, Marek, výstava kaktusů v Brně, Knesl, Maloch, Králík
2014 – Plzeň: Česal, Duchek, Hájek, Šlajz, Naxera, Kůrka, Kuták, Musil, Procházka, Rous, výstava kaktusů v Brně
2015 – stř. Čechy: Hejný, Flígr, Kuchařík, Slaba, Kovář, Vodička, Kříž, Říha, Soukup, Krátký, výstava kaktusů v Brně
2016 – již. Slovensko: Beliančin, Pribus, Jesenský, Strašifták, Behul, Halama, Klbik, Balogh, Kukučka, Kele, Klotton, Fábián
2017 – sev. Čechy: Franc, Boháček, Chalupský, Blumentrit, Holý, Kaloš, Taslár, Müller, Hlaváček, Tvrdík
2018 – vých. Čechy: Grund, Pelcl, Tměj, Krása, Švič, Houdek, Martinec, Duben, Richter, Mejstřík, Matouš, Straka, John, Havel, Tomáš, Landa, Školník

Přednášející na setkání kaktusářů Pobeskydí

01. Palkovice - 1994: Papsch, Kunte, Odehnal, Dráb, Staník, Šnicer, Šubík, Říha, Chvastek, Vrškový
02. Palkovice - 1995: Wolf 2x, Soukup, Grym, Bušek, Sladkovský, Halfar
03. Frýdlant n.O. (Ondrášek) - 1996: Grym, Pavlíček, Halda, Nagel, Pavelka, Draxler, Wolf, Odehnal
04. Čeladná (Srdce Beskyd) - 1997: Král, Bohata, Amerhauser, Rausch, fi Rolizo, Ježek, Kühhas
05. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 1998: Linke 2x, Pavelka, fi. Rolizo, Rushforth 2x
06. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 1999: Papsch, Rushforth, Van Heeck, Vrškový, Ullmann
07. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 2000: Zachar 2x, Procházka, Papsch, Grym, Šnicer
08. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 2001: Havelík, Halda, Stützel, Myšák, kotel
09. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 2002: Antálek, Rausch, Sweitzer, Zachar, Wohlschlager
10. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 2003: Antálek, Šnicer, Horáček, Vaško, Zatloukal, Chvastek, Nagel, Stuchlík, Procházka, Dráb, Staník, Grym
11. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 2004: Odehnal, Kracík, Řezanina, Gdaniec, Žídek, Chvastek
12. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2005: Bercht, Vojkůvka, Štarha, Procházka, Chvastek 2x, Záhora
13. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2006: Holzeis, Kulhánek 2x, Bohata, Bercht 2x, Žídek, Papsch, Záhora, Mucha, Chvastek, Král

14. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2007: Štarha, Bercht, Odehnal, Schädlich, Chvastek, Záruba, Žwak, Tvrdík, Mieczakowski
15. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2008: Rausch, Štarha, Žídek, Barčák, Pavlíček K. a P., Bercht, Odehnal, Kulhánek, Wandzik, Langer
16. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2009: Vích, Štarha, Bercht, Odehnal, Langer, Vrškový Procházka, Mucha, Dobroczynski, Halfar, Král
17. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2010: Kühhas, Barčák, Štarha, Vrškový, Bercht, Kolařík, Šnicer, Dráb, Halfar
18. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2011: Kracík, Kellner, Procházka, Bercht, Odehnal, Wandzik, Vích, Král
19. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2012: Halfar, Kühhas, Fischer, Stuchlík, Papsch, Staník, Kolařík, Matuszewski, Záhora
20. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 2013: Sarnes, Fischer, Krejzlík, Barčák, Záhora, Heřtus, Bercht, Kolařík Kůrka, Král
21. Frýdlant n.O. (Budoucnost) - 2014: Štarha, Matuszewski 2x, Bercht, Kolařík, Šnicer, Odehnal, Záhora, Zavadil, Heřtus
22. Palkovice - 2015: Matuszewski, Thiele, Vrškový, Záhora, Hillmann, Bercht, Staník, Kolařík, Procházka
23. Čeladná (Srdce Beskyd) - 2016: Žídek, Bercht, Lichý, Halfar, Hillmann, Škrovan, Kolařík, Procházka, Maloch
24. Havířov, (hotel Rudolf) - 2017: Thiele, Chvastek, Procházka, Bercht, Schädlich, Tvrdíková, Ritz, Matuszewski
25. Havířov, (hotel Rudolf) - 2018: Matuzsewski, Chvastek, Bercht, Stuchlík, Vích, Škrovan, Procházka, Král

Pěstujme rostliny

Rostliny si zaslouží naši úctu. Na jejich různorodosti závisí přímo i nepřímo všichni živočichové. Rostliny jsou v mnoha směrech úspěšnější. Dožívají se vyššího věku, pinie ve východní části Kalifornie jsou až čtyři tisíce let staré. Umí dosáhnout i větší výšky, některé australské eukalypty jsou vysoké i přes 100 metrů.

Mohou být také mnohem hmotnější než kterýkoliv živočich. Váha severoamerických obřích sekvojí s obvodem kmenů kolem 20 metrů se i s kořeny odhaduje na 6 tisíc tun a některé africké, jihoamerické či australské sukulentní lahvové stromy nezůstávají svojí hmotností příliš pozadu. To vše díky obdivuhodnému vynálezu využívat sluneční energii v procesu látkové výměny.

Rostliny vegetují i v místech pro živočichy téměř neobyvatelných. Mistrně dokázaly během společného vývoje živočichy zahrnout do své strategie a využívat je k opylování, rozšiřování plodů i semen a v některých případech i ke své ochraně např. při symbióze s mravenci. Masožravky dokonce hmyz i jiné drobné živočichy používají jako doplňkový zdroj výživy. Mnoho druhů rostlin si vyvinulo četné obranné látky i způsoby, jak přežít horko i mráz, dlouhotrvající deště i období sucha bez jediné kapky dešťové vody, požáry a další mimořádně nepříznivé situace. Až narazily na člověka. Vlivy lidských činností jsou rychlejší, než schopnost flóry přizpůsobovat se.

Naši závislost na rostlinách si ne vždy uvědomujeme. Stačí se rozhlédnout se kolem. Nábytek, různé textilní i stavební materiály, potraviny a pochutiny, káva, víno, pivo či jiný alkoholický nápoj, jenž si možná zrovna dopřáváte, vegetace v místnosti, užívané léky nebo kosmetické přípravky, papír, na němž jsou vytištěny vaše knihy, časopisy, noviny, reklamní letáky, které jste nepochybně i dnes viděli rozházené po ulicích nebo našli ve svých dopisních schránkách, kyslík, který dýcháme, mají základ v rostlinách. Ty se staly neodmyslitelnou součástí civilizace a kultury. Vstoupily do tisíců mýtů, pověr, kultů a zvyků. Těžko si představíme svatbu, pohřeb a oslavu významné události bez přítomnosti květin.

botanické zahrady pomáhají rostliny chránit, studovat a popularizovat. B. zahrada PřF MU Brno (foto Jiří Žahourek)

Ani na les se nelze dívat pouze jako na zdroj řeziva, topiva a místo pro lov nebo sběr. Původně sloužila vegetace a příroda jako celek lidstvu k uspokojování základních životních potřeb. Dnes je pro většinu z nás také zdrojem poznávání a odpočinku. Pozdě, ale přece si uvědomujeme její význam pro naši další existenci. Vzniklo mnoho teoretických i praktických oborů lidské činnosti, které se rostlinami zabývají.

výstavy jsou výbornou propagací naší záliby (foto Jiří Žahourek)

Botanické zahrady a sbírky rostlin amatérských i profesionálních pěstitelů umožňují rostliny lépe poznávat, chránit, rozmnožovat a rozšiřovat. Je totiž nejvyšší čas. Stále rychleji dochází k ohrožení i zániku mnoha druhů bezohlednou těžbou nejen v deštných pralesích, vypalováním porostů se záměrem zvětšit zemědělské plochy (Madagaskar), půdní erozí, rozšiřováním měst a obcí, budováním úložišť odpadu i vykrádáním nalezišť vzácných rostlin z obchodních důvodů. Ničíme-li rostlinstvo, ničíme tím i sebe.

Jedním z východisek je ochrana přírody. Platí téměř obecně, že jakmile se člověk naučil rostliny pěstovat a rozmnožovat, mají o budoucnost postaráno. To se týká také předmětu naší společné záliby – sukulentních rostlin. Skromným příspěvkem k tomu by mohlo být i několik článků, které budou podle našich časových možností na těchto stránkách zveřejňovány.

Připravujeme stručné a srozumitelné údaje o rozmnožování rostlin ze semen, podmínkách nutných k opylování, vzniku plodů a vzniku semen, jejich skladování i ošetření. Popíšeme naše zkušenosti s přípravou výsevních substrátů a různé techniky a postupy užívané při vysévání semen některých rodů a druhů sukulentů, pěstování semenáčků a jejich ochraně. Třeba to poslouží k vaší inspiraci nebo k vyvolání polemiky, protože většina z vás je již věci znalá. Jednotný a stoprocentně úspěšný návod neexistuje ani pro výsevy kaktusů, a to je jedna čeleď. Jak kdysi řekl na své přednášce klasik českého kaktusářství J. Jelínek, jen o lásce bylo napsáno tolik, jako o výsevech rostlin. Zmíníme se také o některých chybách, pověrách i nevyřešených otázkách, týkajících se množení rostlin ze semen. Kde je to možné, uvádíme obecně známé názvy místo vědeckých.

vlevo: *Avonia quinaria* ssp. *alstonii*, stáří asi 1 rok. Také tento druh je komplikované rozmnožovat vegetativně (oba obrázky pořídil Adolf Tomandl ve své sbírce)
vpravo: skupina *Haworthia truncata* var. *maughanii* v naší sbírce. Rostliny množíme jen semeny.

Co zde nenajdete

Toto pojednání nepíší vědci a botanikové, ale dlouholetí pěstitelé - amatéři. Je určeno všem, pro které je pěstování a rozmnožování rostlin koníčkem. Proto se budeme snažit o co největší srozumitelnost textu. Nečekejte učená pojednání ani velký počet vědeckých a latinských termínů. Přesto nebude k vaší škodě, pokud branou minima teorie projdete do oblastí, kde to může být k užitku, například pro pochopení procesu klíčení a možností jeho ovlivňování. U vědeckých názvů rostlin neuvádíme jména autorů popisů. Nepouštíme se do diskuzí o vědecké klasifikaci. Ta

se stále vyvíjí a v současnosti má mnoho zde uváděných rostlinných druhů hned několik jmen, o jejichž platnosti se vedou obsáhlé diskuze. Používáme názvy, které se v literatuře vyskytují nejčastěji a pod nimiž jsou rostliny obvykle uváděny v dostupné literatuře a nabídkách semen a rostlin.

Děkujeme za vaše připomínky, názory a zkušenosti. Jen tak společně zhodnotíme často pracně získaná a draze zaplacená semena a čas, výsevům věnovaný.

Jana a Adolf Tomandlovi
napsáno: prosinec 2018
pokračování příště

Thelocactus hexaedrophorus

Areál rozšíření druhů oblíbeného rodu *Thelocactus* zasahuje z Mexika (stát Queretaro) až do Texasu (USA). Nejvíce druhů je rozšířeno v mexických státech Coahuila, Nuevo León a San Luis Potosí. Kaktusy tohoto rodu rostou běžně na slunných, suchých a skalnatých místech a v řídkých křovinatých porostech. Obvykle, s výjimkou *T. leucacanthus*, rostou solitérně. Specialisté dnes evidují stovky těchto stanovišť a v internetových diskusích se můžete dozvědět řadu zajímavostí o jednotlivých druzích.

Thelocactus hexaedrophorus na lokalitě

Pěstování rostlin není obtížné při dodržování některých vegetačních podmínek. Je to především propustná zemina s dostatkem živin, slunečné a větrané stanoviště, občasná (ale v tom případě dostatečná) zálivka v růstovém období.

Rostliny zimujeme na chladném, suchém a raději světlém stanovišti. Potom se nám rostliny pravidelně odmění krásnými květy.

V tomto krátkém článku vám chci ukázat několik zajímavých rostlin druhu *Thelocactus hexaedrophorus*, které jsme našli asi 15 km východně od Estancia Vanegas, mezi Matehuala a Cedral v Mexiku. Tyto rostliny mě zaujaly svým vzhledem, resp. extrémně dlouhými trny. Rostliny jsme našli v nízkém křovinatém porostu nedaleko železniční trati. Mimo těchto mimořádně krásných rostlin jsme v blízkosti našli také kvetoucí *Ariocarpus kotschoubeyanus*, *Porfiria schwarzii* a také maličkou *Lophophora alberto-vojtechii*. Pro pozdější identifikaci jsem tento *Thelocactus hexaedrophorus* označil svojí značkou JV 278.

Druh „*hexaedrophorus*“ popsal jako první Charles Lemaire. Britton a Rose ho v r. 1922 zavedli jako *Thelocactus* (*Thelocactus hexaedrophorus* (Lemaire) Britton et Rose, Bull. Torrey Bot. Club, 49: 251, 1922). Druhové jméno „*hexaedrophorus*“ je odvozeno od výrazného znaku tohoto druhu – žebra, rozdělená v robustní šestiboké hrbolky. V nomenklatuře se dnes ještě objevuje jméno *Thelocactus hexaedrophorus* subsp. *lloydii* (Britton & Rose) N. P. Taylor 1998 (synonymum *Thelocactus fossulatus*).Takže se dá říct, že druh zahrnuje dvě subspecie (poddruhy) a to ssp. „*hexaedrophorus*“ a ssp. „*lloydii*“. Subspecie (poddruh) „*lloydii*“ (Br. et R.) N. P. Taylor, se vyskytuje v severním Mexiku, především ve státu Zacatecas. Liší se menším vzrůstem a větším počtem trnů; rozdíly v květech jsou zanedbatelné.

nahoře: dva obrázky *Thelocactus hexaedrophorus*
dole: *Ariocarpus kotschoubeyanus, Lophophora alberto-vojtechii*

Porfiria schwarzi a lokalita asi 15 km východně od Estancia Vanegas, mezi Matehuala a Cedral, Mex.

Tak jako u mnoha jiných kaktusů je i u tohoto druhu situace v taxonomii a nomenklatuře hodně nepřehledná. Mimo druh jsem v literatuře našel ještě tyto taxony:

Echinocactus hexaedrophorus Lem. var. *fossulatus* (Scheidw.) S.-D. ex Labouret, Monogr. Cacti., 251, 1853
Thelocactus hexaedrophorus var. *fossulatus* (Scheidw.) Backeb., Die Cactaceae, 5: 2800, 1961
Echinocactus hexaedrophorus (Lem.) Br. et R. var. *roseus* Lemaire ex Labouret, Monogr. Cacti., P. 251, 1853
Echinocactus hexaedrophorus Lem. var. *major* Quehl, Monatsschr. Kakt., 4: 29, 1894
Thelocactus hexaedrophorus (Lem.) Br. et R. var. *major* (Quehl) Berger, Kakteen, p. 253, 1929
Echinocactus hexaedrophorus Lem. var. *drogeanus* (Hilda. ex K. Sch.) R. Meyer, Monatsschr. Kakt., 27: 40, 1917
Thelocactus hexaedrophorus (Lem.) Br. et R. var. *drogeanus* (Hilda. ex. K. Sch.) Berger, Kakteen, p. 253, 1929
Echinocactus hexaedrophorus Lem. var. *labouretianus* K. Sch., GesamtbeschreibungKakteen, p. 438, 1898
Thelocactus hexaedrophorus var. *labouretianus* (K. Sch.) Berger, Kakteen, p. 253, 1929
Thelocactus hexaedrophorus var. *decipiens* Berger, Kakteen, p. 253, 1929
Thelocactus hexaedrophorus subsp. *jarmilae* Halda et Chvastek
Thelocactus hexaedrophorus subsp. *kvetae* Chvastek et Halda

Takže, kdo se chce pustit do studia tohoto druhu, bude se muset s existencí těchto jmen vyrovnat. Většina pěstitelů, ale takové potřeby nemá a těší se ze svých rostlin, bez ohledu na to, co jim předkládají taxonomové.

Thelocactus hexaedrophorus je typovou rostlinou rodu *Thelocactus* a provázejí ho různá nedorozumění a zmatky. Začíná to určením typové lokality a pokračuje přes nepřesnou interpretaci mnoha, málo sdílných, původních popisů až po další zbytečné popisy nových nižších taxonů s nepodstatnými rozdíly oproti druhu.

Literatura:

Šubík R., Thelocactus hexaedrophorus (Lem.) Br. et R., Aztekia, 4/1: 15-16, 1981
Lukeš V., Rod Thelocactus Br. et R., Aztekia, mimořádné číslo, p, 41-65, 1982
Anderson E. F., A revision of the genus Thelocactus (Cactaceae), Bradleya, 5: 49-76, 1987
Lux A., Staník R., Poznámky k rodu Thelocactus, Cactaceae etc., 1: 8-12, 1991
Šedivý V., Rod Thelocactus (K. Schumann) Br. et R., Atlas kaktusů, příloha, 12, 1997
Mosco A., Zanovello C., A phenetic analysis oft he genus Thelocactus Br. et R., Bradleya, 18: 45-70, 2000

Zpracoval: Jaroslav Vích

Obrázky z Mikulášské schůzky 2018

k významnému výročí 70 let, obdržel za propagaci kaktusářství Ing. Jaroslav Vích ocenění Čestný člen Klubu kaktusářů v Ostravě z.s.

Zdeněk Jára diskutuje s Martinem Kolínkem, Jirkou Zálesným a Pavlem Kloudou

Leoš Gela, Jindřich Pospíšil, Jaroslav Vích, Jaromír Vavrouch, Vladimír Haník

vlevo: za polské kaktusáře popřál Eugeniusz Skurowski našim pěstitelům hodně úspěchů v roce 2019
vpravo: vzácný host z Nových Heřminov, pan Horst Havelka

zleva: Vlado Kaleta, Jan Dobiáš, Jaromír Wilk

Informace

--- přednáška 4. 2. 2019 – výroční schůze, **Lumír Král**: Jižní Amerikou po stopách H a Z
--- přednáška 4. 3. 2019 – **obrázky našich členů**
--- přednáška 1. 4. 2019 – **PhDr. Adolf Tomandl**: pěstování sukulentů
--- přednáška 6. 5. 2019 – **Roman Štarha**: téma doplněno později

--- 22. - 24. 2. 2019 – 3. setkání přátel mrazuvzdorných kaktusů, sportovní areál **Horní Počaply**, informace: e-mail: honza.muller2@gmail.com, nebo telefon číslo 604 379 878.
Internetové stránky: www.mrazuvzdornekaktusy.cz
--- 30. 3. 2019 – **Jarní sympozium v Praze**

--- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním obrázků a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) v 17. hodin, ve **Stanici přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalovova 1881/10, u zimního stadionu). Přijďte mezi nás.
--- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: **lumir.kral@seznam.cz**

--- Aktualizované informace najdete na internetových stránkách Klubu: **www.pavko.cz/kko**
--- Informace na naše www stránky zasílejte administrátorovi na e-mail: **klouda@iol.cz**
--- Osobní stránky Lumíra Krále, kde najdete také aktualizované informace o činnosti našeho kaktusářského Klubu: **www.lumirkral.webnode.cz**
--- I. N. Cact.cz - internetové noviny o kaktusech a sukulentech: **www.cact.cz/noviny**
--- Společnost českých a slovenských pěstitelů kaktusů a sukulentů: **www.cs-kaktusy.cz**

Upozornění

V únoru dne 4. 2. 2019 proběhne naše výroční schůze. Žádáme členy výboru, aby si připravili své výroční zprávy. Organizační záležitosti, tak proběhnou rychleji a můžeme se věnovat dalšímu programu v podobě přednášky.

O měsíc později dne 4. 3. 2019 chystáme promítání obrázků našich členů. Připravte si své ukázky rostlin ze svých sbírek, či sbírek svých kamarádů, obrázky ze zájezdu, výletů či jiných kaktusářských akcí. Předem děkujeme.

Adresy autorů:
Král Lumír, e-mail: lumir.kral@seznam.cz
PhDr. Tomandl Adolf, e-mail: ATomandl@seznam.cz
Ing. Vích Jaroslav, e-mail: jaroslav.vich@gmail.com

OBSAH – LEDEN 2019

Z naší činnosti	2	Pěstujeme rostliny	7
Obrázky našich členů	2	*Thelocactus hexaedrophorus*	10
Seznam platících členů v roce 2018	2	Obrázky z Mikulášské schůzky 2017	13
KK v Ostravě, z. s. - 65 let	3	Informace	15

OSTNÍK
zpravodaj pro potřeby členů Klubu
Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, z. s., IČ 024 17 235, 747 68 Kyjovice 170, leden 2019
Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava - Poruba, tel.: 605058070.
Objednávky, distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bajera 6038/5, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021

Obrázky k článku „Pěstujeme rostliny“ od manželů J. a A. Tomandlových

Adenium obesum, Keňa (foto Pavel Hanáček)

Mandragora officinarum, Mandr. lékařská neboli pokřín. Rostina od starověku provázena zprávami o léčivosti a pověrami. Je celá jedovatá. Foceno v dubnu 2018, staří rostliny 27 let (foto Adolf Tomandl)